

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลกระทบของผู้ประกอบการหอพักในเทศบาลตำบลสุเทพและเทศบาลตำบลช้างเผือกต่อการประกาศใช้ พระราชบัญญัติหอพัก ฉบับปี 2558 ผู้ทำการวิจัยได้ใช้แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

1. หลักนิติธรรม(Rule of law)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย
3. หลักแห่งกฎหมายที่ดี (Good Law)
4. แนวคิดหลักการมีส่วนร่วม (Participation)
5. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ พ.ศ.2558

2.1 หลักนิติธรรม (Rule of law)

หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ปกครองตามอำเภอใจ หรือใช้อำนาจของตัวบุคคล แต่จะต้องคำนึงถึงความ เป็นธรรมและความยุติธรรมรวมทั้งมีความรัดกุม และรวดเร็วด้วย คำในภาษาอังกฤษว่า (Rule of Law) แปลว่า หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย (ไทยชนนารีพจนานุกรม, 2559: ออนไลน์)หรือหลักการปกครองด้วยกฎหมาย คำแปลที่ได้รับความนิยมและใช้กันแพร่หลายโดยทั่วไปคือคำว่า หลักนิติธรรม

Plato และ Aristotle นักปราชญ์ชาวกรีกได้พยายามคิดค้นรูปแบบการปกครอง โดยมีแนวคิดให้เกิดสังคมที่ดีประชาชนอยู่ร่วมกัน ได้อย่างเป็นสุข เขาได้ทำการทดลองคิดทดลองทำ ตั้งทฤษฎี กฎระเบียบต่าง ๆ มากมาย ในที่สุดก็เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมขนาดใหญ่ นั้น ต้องมีการใช้กฎหมายเป็นหลักในการปกครอง (Rule by law) มิใช่ปกครองโดยบุคคลหรือหมู่คณะที่ใช้อำนาจ

กฎหมายที่ดีในการปกครองประชาชนต้องเป็นกฎหมายที่ปราศจากการลำเอียงไม่มุ่งมั่นที่จะทำลายล้างแก่บุคคลที่อยู่ตรงข้าม การออกกฎหมายโดยผู้ที่มีอำนาจก็มีทั้งดี และไม่ดี มีข้อจลคน ที่ออกกฎหมายอาจสร้างกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม หรือใช้กฎหมายสร้างความถูกต้องให้กับตนเอง และพวกพ้องได้ ดังนั้นกฎหมายที่ดีจะต้องอยู่ภายใต้หลักพื้นฐานคือ หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2552) ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมไว้ว่าเป็นหลักกฎหมายสูงสุดของรัฐ มีสถานเป็นบุคคลดังกล่าวมาเป็นเจ้าของอธิปไตยหรืออำนาจปกครองดูแลผลประโยชน์ทั้งหลายทั้งปวง ทั้งของประชาชนแต่ละคน และของประโยชน์ของสังคมโดยรวม ในการใช้อำนาจรัฐจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาแห่งการใช้อำนาจรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐโดยบางครั้งจำเป็น ต้องมีการเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐบ้างแต่ต้องมีการกำหนดขอบเขตและระบบการตรวจสอบอำนาจไว้ ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย

Albert Venn Dicey (1835-1922) หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมกล่าวไว้ว่า บุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย บุคคลไม่ว่าจะในชนชั้นใดย่อมต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายปกติธรรมดาของแผ่นดิน (The ordinary law of the land) ซึ่งบรรดาศาลธรรมดาทั้งหลาย (Ordinary courts) จะเป็นผู้รักษาไว้ซึ่งกฎหมายดังกล่าว โดยรวมแล้ว Dicey เห็นว่า บรรดาการกระทำทั้งหลายทั้งปวงของรัฐบาลและฝ่ายปกครองจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย จะต้องไม่กระทำการก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของราษฎรตามอำเภอใจ หากปรากฏว่ารัฐบาลหรือฝ่ายปกครองกระทำการอันขัดต่อกฎหมายการกระทำดังกล่าวย่อมต้องถูกฟ้องคดียังศาลยุติธรรมหรือศาลธรรมดาได้ เพราะรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่จะมีสิทธิพิเศษใด ๆ เหนือกว่าราษฎรไม่ได้ เราจะเห็นได้ว่าหลักนิติธรรมตามแนวความคิดของ Dicey นี้มุ่งเน้นไปที่ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายบริหาร ไม่ได้เรียกร้องฝ่ายนิติบัญญัติให้ต้องผูกพันต่อกฎเกณฑ์อื่นใดในการตรากฎหมาย Albert Venn Dicey ได้สรุปว่าหลักนิติธรรมนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1) ฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจตามอำเภอใจ ซึ่งหมายถึงบุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษนั้นต้องเป็นโทษตามกฎหมาย อันแสดงให้เห็นว่าบุคคลจะถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยกฎหมายเท่านั้นพนักงานของรัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจมิได้

2) บุคคลทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันและศาลเดียวกันจะเป็นผู้พิจารณาพิพากษาซึ่งหมายถึง บุคคลทุกคนต้องถูกกฎหมายบังคับโดยเท่าเทียมกัน ไม่เลือกฐานะและตำแหน่งหน้าที่ และเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นในระหว่างเอกชนหรือ เอกชนกับรัฐทั้งตามกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายปกครองศาลยุติธรรมเท่านั้นที่จะทำหน้าที่พิจารณาคดีเหล่านี้ได้ และการพิจารณาพิพากษานี้จะเป็นไปโดยอิสระปราศจากการแทรกแซงของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทั้งสิ้น

3) หลักทั่วไปของกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นผลมาจากกฎหมายธรรมดาของประเทศ กล่าวคือ ศาลนั่นเองเป็นผู้พิพากษาคดีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของเอกชนทำให้เกิดการยอมรับสิทธิเสรีภาพขึ้นในทางการปกครอง โดยหลักนิติธรรมก็คือ หลักการที่ว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นโดยการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้ง ต้องกระทำการภายใต้กฎหมายและรัฐธรรมนูญการปกครอง ซึ่งมี

อำนาจภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้นการปกครองโดยหลักนิติธรรมที่จะให้เกิดความเป็นธรรมนั้นจะต้องมีการออกกฎหมายที่เป็นธรรมด้วย (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2553: ออนไลน์)

2.1.1 การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ออกเป็น 6 ประการดังนี้

หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ อำนาจหรืออำนาจของตัวบุคคล

หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริม สนับสนุนให้ ประชาชน พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

หลักความ โปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคน ในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์การให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

1) หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดง ความเห็น การได้ สว่น การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

2) หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

3) หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของ อย่างคุ้มค่าสร้างสรรสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2553. ธรรมนูญการปกครองบ้านเมืองที่ดี)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

การที่มนุษย์มารวมกลุ่มกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเล็กหรือใหญ่ก็ตาม ในสังคมกลุ่มนั้นๆ ย่อมจะต้องมีปัญหาขัดแย้งกันขึ้นในบางเรื่อง หรือหลายเรื่อง สังคมจึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อให้กลุ่มคนในสังคมยึดถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดในสังคมไม่ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมนั้นๆ บุคคลนั้นย่อมจะถูกลงโทษตามกฎเกณฑ์ของสังคม กฎเกณฑ์ของสังคมจึงเป็นกฎหมายที่สังคมตั้งขึ้นเพื่อใช้บังคับกับบุคคลในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยซึ่งไม่

เหมือนกัน ถ้าเราได้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของกฎหมายก็จะพบมูลเหตุที่ทำให้เกิดกฎหมายหลายประการ อาทิ เช่น ผู้มีอำนาจสูงสุดของสังคมของรัฐหรือประเทศเป็นผู้ออกกฎหมาย คำสั่งหรือข้อบังคับขึ้นมาใช้กับประชาชนในสังคม หรือในรัฐของตน จนกลายเป็นกฎหมายขึ้นมา แม้บางครั้ง บางสังคม ผู้มีอำนาจสูงสุดของสังคมนั้นจะมีได้ออกกฎหมายหรือข้อบังคับขึ้นมาใช้โดยตรงก็ตาม แต่จากบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้นำทางสังคมที่มีส่วนผลักดันให้เกิดมีคำสั่งขึ้นมาใช้บังคับกับประชาชนในปกครอง อย่างนี้ก็ถือว่าผู้มีอำนาจสูงสุดของสังคมนั้น เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดกฎหมายได้ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมาควบคุมคู่กับสังคม ก็เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดชนิดของกฎหมาย ที่เรียกว่า กฎหมายจารีตประเพณีขึ้น เพราะถ้าธรรมเนียมประเพณีใดที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับยึดถือปฏิบัติกันมา ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใดขัดขึ้น ไม่ประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีจะถูกสังคมนั้นลงโทษในรูปแบบต่างๆ เช่น การฆ่า หรือทรมาน หรือกำจัดไปจากสังคมโดยการขับไล่ไสส่ง เป็นต้น (หยุด แสงอุทัย, 2535)

สำหรับความเชื่อในเทพเจ้า วิญญาณบรรพบุรุษ หรือคำสั่งสอนของศาสดาของศาสนาต่างๆ ก็เป็นมูลเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดมีกฎหมายขึ้นมา ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ผู้นำสังคมในสมัยโบราณหรือในสมัยประวัติศาสตร์มีการออกคำสั่งหรือกฎหมาย โดยอ้างว่าเป็นคำบัญชาของพระเจ้าเป็นเจ้า การอ้างเอาสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนเลื่อมใสศรัทธามาใช้เป็นเครื่องมือ ก็ย่อมได้รับการเชื่อฟังและปฏิบัติตามจากประชาชนด้วยดี ดังจะเห็นได้ว่าในยุโรปสมัยกลาง สันตะปาปา หรือผู้นำของศาสนาจึงมักแอบอ้างว่าคำสั่งนั้นเป็นท้าวบัญชา หรือคำบัญชาของพระเจ้าเสมอ รวมไปถึงความยุติธรรม หรือความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดกฎหมายขึ้นมา เพราะทุกครั้งเมื่อสังคมเกิดความวุ่นวาย คนในสังคมไม่ได้รับความยุติธรรม ย่อมจะต้องมีการตัดสินใจคิดความต่างๆ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้น ผู้มีอำนาจที่มีความเป็นธรรม จะตัดสินใจโดยนึกถึงความยุติธรรมที่บุคคลในสังคมจะพึงได้รับก่อนเสมอ ซึ่งในเรื่องของความยุติธรรมนั้น ถ้าพบว่ากฎหมายในตอนใด เรื่องใด ยังบกพร่อง ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนั้น ย่อมใช้ดุลยพินิจปรับให้ถูกต้องตามแบบแผนของกฎหมาย หรือกฎธรรมชาติให้มากที่สุด การปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เกิดความยุติธรรมดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดกฎหมายใหม่ๆ ขึ้นมาใช้ในสังคมได้เสมอ และอีกประการ คือความคิดเห็นของนักปราชญ์หรือนักวิชาการทางกฎหมายเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกฎหมายขึ้นมาได้เช่นกัน เพราะกฎหมายที่ออกมาแม้จะละเอียดถี่ถ้วนเหมาะสมสักเพียงใดก็ตามก็ไม่อาจจะใช้ได้กับทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ในทุกแห่งได้เสมอไป ประกอบกับกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุค แต่ละสมัย ผู้มีอำนาจแต่ละคนก็มักจะยึดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติของตนที่แตกต่างกันออกไปทำให้กฎหมายมีช่องว่างจนเป็นเหตุให้นักวิชาการทางกฎหมายได้เขียนบทความชี้แนะช่องโหว่ หรือข้อบกพร่องของกฎหมายนั้นๆ จนมีผลทำให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเวลาที่

เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดเห็นต่างๆ ของนักวิชาการทางกฎหมายก็มีส่วนทำให้เกิดกฎหมายใหม่ที่ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น ในบางประเทศเช่น อังกฤษ ถือว่าคำพิพากษาของศาลเป็นที่มาของกฎหมาย เพราะศาลอังกฤษจะใช้กฎหมายจารีตประเพณีเป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดี โดยจะถือเอาผลของการตัดสินคดีชนิดเดียวกันที่ผ่านมาในอดีตเป็นหลักในการตัดสิน แม้จะต่างวาระต่างคู่กรณีกันก็ตาม โทษของคดีที่เกิดขึ้นย่อมได้รับเท่าเทียมกันกับคดีที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ ต่อมาเมื่อ ได้ตราเป็นกฎหมายขึ้นก็ยังยึดถือเอาคำพิพากษาของศาลที่ได้พิจารณาไว้ก่อนหน้านี้เป็นหลักกฎหมายสืบต่อมา สำหรับประเทศไทย เยอรมัน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และประเทศอื่นๆ ที่ใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร มิได้ยึดถือเอาคำพิพากษาของศาลเป็นที่มาของกฎหมาย แต่จะยึดเอาคำพิพากษาของศาลเป็นเพียงส่วนประกอบหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดที่มาของกฎหมายเท่านั้น

หยุด แสงอุทัย (2540) กฎหมาย คือข้อบังคับของรัฐที่กำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ

วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ (2535) ได้สรุปถึงลักษณะของกฎหมายที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) กฎหมายนั้นต้องชัดเจนและแน่นอนพอสมควร
- 2) ข้อความในกฎหมายนั้นต้องไม่ฝืนธรรมชาติหรือหักหาญความรู้สึกร่วมของบุคคลที่ถูกบังคับมากเกินไป
- 3) กฎหมายนั้นต้องไม่ทำให้ผู้เสียผลประโยชน์แก่ผู้ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามมากเกินไป
- 4) ต้องคำนึงถึงกระบวนการและองค์การในการบังคับใช้ตามกฎหมาย
- 5) จะต้องคำนึงถึงบรรยากาศในสังคมที่เอื้ออำนวยในการเคารพกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจัง นอกจากนี้การที่จะทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบังคับใช้กฎหมายจะต้องมีเงื่อนไขต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องมีขั้นตอนในการตรากฎหมายที่เป็นไปตามหลักเหตุผลและความเป็นธรรม
- 2) เมื่อกฎหมายกำหนดสิทธิ หรือหน้าที่ขึ้นใหม่ สิทธิหรือหน้าที่ต้องได้รับการโฆษณาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง
- 3) เมื่อการประกาศใช้บังคับกฎหมายต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายด้วย
- 4) การใช้กฎหมายต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามนิติวิธี
- 5) การบริหารงานยุติธรรมต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 หลักแห่งการมีกฎหมายที่ดี (Good Law)

หมายถึง การมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมายที่ชัดเจน ตั้งอยู่บนหลักแห่งความเสมอภาค และมีสาระของกฎหมายที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ทำให้บุคคลมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย

2.3.1 หลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมายที่ดี

1. ต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ว่ารัฐสามารถออกกฎหมายใดมาใช้บังคับเมื่อใดได้บ้าง

2. ต้องมีการศึกษาถึงเหตุผล ความจำเป็น ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายนั้น

3. กระบวนทัศน์ในการเสนอการพิจารณาและการบัญญัติกฎหมายควรถือหลักว่า “ประโยชน์สูงสุดแก่คนจำนวนมาก” ซึ่งเป็นปรัชญากฎหมายแบบอรรถประโยชน์นิยม ของ Bentham และ John Mill หลักแห่งกฎหมายที่ดี ต้องเน้นเรื่องความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคม สร้างความเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย และเป็นกฎหมายที่สามารถนำมาใช้เป็นหนทางในการจัดสรร “คุณ” หรือ “ประโยชน์” ให้คนทุกคนทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างสมดุล ไม่เอื้อประโยชน์แก่คนกลุ่มใด โดยเฉพาะ” นั่นคือต้องเป็นกฎหมายที่มีคุณธรรม นั่นเอง (Integrated Sciences, 2554: ออนไลน์)

4. การพิจารณาออกกฎหมายมาบังคับใช้ต้องมีเป้าหมาย (Ends) ที่ชัดเจน ก่อนหลังจากนั้นจึงจัดทำร่างกฎหมายโดยมุ่งไปที่เป้าหมายนั้นและต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐ ประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่อาจได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้น

5. หลักความรับผิดชอบของรัฐ (State Responsibility) ในการออกกฎหมาย คือ ประชาชนทุกคนต้องเสียสละ ทรัพย์สิน แรงงาน ให้รัฐเมื่อจำเป็น เช่น เสียภาษี ถูกเวนคืนทรัพย์สิน ถูกเกณฑ์แรงงาน การกระทำของรัฐต้องตั้งอยู่บนฐานความเท่าเทียมกับความสามารถในการเสียสละ การกระทำที่เจ้าหน้าที่หรือองค์กรของรัฐที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายด้วย

คำว่า กฎหมาย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 นั้น หมายถึง กฎที่สถาบัน หรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐนอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ได้ให้ความหมายของกฎหมายไว้ ดังนี้

ศิริพงษ์ ตลาวัลย์ ณ อยุธยา (2559) ได้กล่าวไว้ว่า หลักแห่งกฎหมายที่ดี (Good Law) ถือเป็นหลักการสำคัญของหลักนิติธรรม หมายถึงการมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมายที่ชัดเจน ตั้งอยู่บนหลักแห่งความเสมอภาค ไม่ว่าจะความเสมอภาคในการออกกฎหมาย หรือความเสมอภาคใน

การออกหลักการและบทบัญญัติของกฎหมาย นอกจากนี้สาระของกฎหมายต้องอยู่บนหลักการที่จะทำ
ให้บุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ในทางกฎหมายด้วย การมีกฎหมายที่ดีต้องมีความเป็นธรรมใน
สังคม นอกจากนี้ กระบวนทัศน์ (Paradigm) ในการเสนอ พิจารณา และการบัญญัติกฎหมายต้องยึดถือ
ประโยชน์สูงสุดของคนจำนวนมาก นั่นคือ กฎหมายที่ดีต้องมีหลักการที่จัดสรร “คุณ” หรือ
“ประโยชน์” ให้คนทุกคนทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างสมดุล เป็นกฎหมายที่มีมรรควิธี (Means) ที่จะ
นำไปสู่จุดมุ่งหมายสุดท้าย (End) คือผลประโยชน์ของคนทุกกลุ่มและสังคมอย่างยุติธรรม และ
สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริง นอกจากนี้กฎหมายที่ดีต้องยึดถือหลักความไม่มีส่วนได้ส่วน
เสียของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหลักแห่งการทับซ้อนผลประโยชน์

หยุด แสงอุทัย (2540) ได้พิจารณากฎหมายใน 2 ลักษณะ คือ กฎหมายตามเนื้อความ และ
กฎหมายตามแบบพิธีโดยกฎหมายตามเนื้อความ หมายถึงความถึงกฎหมายซึ่งบทบัญญัติมีลักษณะเป็น
กฎหมายแท้ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นข้อบังคับซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับ
ผลร้ายหรือถูกลงโทษ ในสมัยใหม่นี้ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อบังคับของรัฐ ส่วนกฎหมายตามแบบพิธี
หมายถึงความถึงกฎหมายที่ออกมาโดยวิธีบัญญัติกฎหมาย ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงว่ากฎหมายนั้นเข้า
ลักษณะเป็นกฎหมายตามเนื้อความหรือไม่

มานิตย์ จุมปา (2555) อธิบายไว้ว่า กฎหมาย หมายถึง กฎเกณฑ์ที่กำหนดความประพฤติของ
บุคคลในสังคมซึ่งบุคคลจะต้องปฏิบัติตามหรือควรปฏิบัติตาม มิฉะนั้นจะได้รับผลร้ายหรือไม่
ได้รับผลดีที่เป็นสภาพบังคับโดยเจ้าหน้าที่ในระบบกฎหมาย

สมยศ เชื้อไทย (2553) อธิบายไว้ว่า กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ที่เป็นแบบแผนความประพฤติของ
มนุษย์ในสังคมซึ่งมีกระบวนการบังคับที่เป็นกิจจะลักษณะ จะเห็นได้ว่า กฎหมายนั้นมีความหมายใน
หลายแง่มุม ซึ่งการนิยามความหมายจะแปรเปลี่ยนไปตามแนวความคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน
ตามลักษณะของสังคมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งความต้องการของประชาชนในสังคม
นั้น

2.3.2 การจำแนกลักษณะของกฎหมายสามารถจำแนกได้ 5 ประการ คือ

1. กฎหมายต้องเป็นคำสั่ง หรือข้อบังคับ ซึ่งจะแตกต่างกับการเชื้อเชิญหรือขอ
ความร่วมมือให้ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อบังคับนั้นมีลักษณะให้เราต้องปฏิบัติตาม แต่ถ้าเป็นการเชื้อ
เชิญหรือขอความร่วมมือ เราจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ เช่นนี้เราก็จะไม่ถือเป็นกฎหมาย เช่น การ
รณรงค์ให้ประชาชนเลิกสูบบุหรี่หรือช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

2. กฎหมายต้องมาจากรัฐ ประชาธิปไตย หรือผู้ที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้
รัฐประชาธิปไตย คือ ผู้มีอำนาจสูงสุดของประเทศในระบอบเผด็จการ หรือระบอบการปกครองที่
อำนาจการปกครองประเทศอยู่ในมือของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ก็ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด

มีอำนาจออกกฎหมายได้ เช่น ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นผู้มีอำนาจสูงสุด พระบรมราชโองการหรือคำสั่งของพระมหากษัตริย์ก็ถือเป็นกฎหมาย ส่วนในระบอบประชาธิปไตยของเราถือว่า อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน กฎหมายจึงต้องออกโดยประชาชน คำถามมีอยู่ว่าประชาชนออกกฎหมายได้อย่างไร ก็ออกโดยที่ประชาชนเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการออกกฎหมาย ซึ่งก็คือสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นั่นเอง ดังนั้นการเลือก ส.ส. ในการเลือกทั่วไปๆ นั้น นอกจากจะเป็นการเลือกคนเข้ามาบริหารประเทศแล้ว ยังเป็นการเลือกตัวแทนของประชาชนเพื่อทำการออกกฎหมายด้วย

3. กฎหมายต้องใช้บังคับได้โดยทั่วไป คือเมื่อมีการประกาศใช้แล้ว บุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายโดยเสมอภาค จะมีใครอยู่เหนือกฎหมายไม่ได้ หรือทำให้เสียประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจงไม่ได้ แต่อาจมีข้อยกเว้นในบางกรณี เช่น กรณีของทูตต่างประเทศซึ่งเข้ามาประจำในประเทศไทยอาจได้รับการยกเว้น ไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายภาษีอากร หรือหากได้กระทำความผิดอาญาก็อาจได้รับเอกสิทธิ์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ต้องถูกดำเนินคดีในประเทศไทย โดยต้องให้ประเทศซึ่งส่งทูตนั้นมาประจำการดำเนินคดีแทน ฯลฯ

4. กฎหมายต้องใช้บังคับได้ จนกว่าจะมีการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง เมื่อมีการประกาศใช้แล้ว แม้กฎหมายนั้นจะไม่ได้ใช้มานานก็ถือว่ากฎหมายนั้นยังมีผลใช้บังคับได้อยู่ตลอด กฎหมายจะสิ้นผลก็ต่อเมื่อมีการยกเลิกกฎหมายนั้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นเท่านั้น

5. กฎหมายจะต้องมีสภาพบังคับ ถามว่าอะไรคือสภาพบังคับ นั่นก็คือการดำเนินการลงโทษ หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเช็ดหลาบหรือหลาบจำ ไม่กล้ากระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอีก และรวมไปถึงการบังคับให้กระทำ การงดเว้น การกระทำ หรือบังคับให้ส่งมอบทรัพย์สินด้วย (สมยศ เชื้อไทย, 2553)

2.4 แนวคิด หลักหลักการมีส่วนร่วม

เจมส์ แอล เครยัน ได้ให้ความหมายคำว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ว่าเป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการ และค่านิยมต่างๆ ของสาธารณะชน ไว้ในกระบวนการตัดสินใจระหว่าง รัฐและเอกชน เป็นการสื่อสาร 2 ทางและเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมาย เพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะชน (อ้างถึงใน วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ, 2551)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2548) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คน ได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2540) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหาร เกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ปัทมา สุธก่าป้ง (2552) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงาน การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิด โอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

Hillard และ Kemp (1999) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่ง สรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม การมี ส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบ การทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นอีกทั้งยังเป็นการ ป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วม ของประชาชน ยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการ หรือความปรารถนาของประชาชนก็ได้รับการตอบสนอง (อ้างถึงใน คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ 2540)

ยุพาพร รูปงาม (2545) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้ บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้น การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของ บุคคล แก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและ สนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

เทอดศักดิ์ จันเสวี (2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าหมายถึงการสร้าง โอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมทั้งมีส่วนได้รับประโยชน์จาก

ผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ประการได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำด้วยวิธีการอย่างไร
- 2) มีส่วนในการดำเนินการ โครงการ การตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุน โครงการ และการให้ความร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ
- 3) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนาต่างๆ
- 4) มีส่วนในการประเมินผลโครงการ

จिरันท์ อังกาตี (2551) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่มนุษย์สามารถ จะกระทำการเปลี่ยนแปลงและควบคุมสภาพแวดล้อมของตน

โสภณ มัดลิ่ง (2551) ได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการร่วมมือของ ประชาชนด้วยความตั้งใจ และสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับ ซึ่งกระบวนการความร่วมมือของประชาชน นั้น ต้องมีความรู้สึกต่อไปนี้

- 1) การเข้าร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจ
- 2) การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผนและ โครงการพัฒนา
- 3) การเข้าร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการและแผนงานของการพัฒนา
- 4) การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

กรองกาญจน์ เขตชัยชिरากุล (2550) ให้ความหมายเชิงปฏิบัติของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีอิสระในตนเอง และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยโครงการนั้นจะ ประสบความสำเร็จเมื่อชุมชนเป็นผู้กำหนดความต้องการ และใช้ประโยชน์จากโครงการนั้นๆ อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยเมื่อบุคคลภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้ถอนตัวออกไปแล้วโครงการนั้นๆ ก็ยังคงดำรง อยู่ต่อไปได้

ถาวร พวงมณี (2547) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมในการ แสดงความคิดเห็น มาร่วมตัดสินใจ มาร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์และอื่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจและอารมณ์ของบุคคล ดังนั้นการมีส่วนร่วมควรทำด้วยความ สมัครใจและตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค ซึ่งการให้สมาชิกเข้ามามีส่วนในการปฏิบัติอย่าง แท้จริงจะทำให้บุคคล ชุมชน เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน มีความผูกพัน และอุทิศพลังทุกอย่าง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

สรุป การมีส่วนร่วม หมายถึงการที่บุคคลกลุ่มคนหรือองค์กรได้ร่วมกันคิด แก้ไขปัญหา ร่วม ดำเนินการ และร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมติดตาม

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสิ่งหนึ่ง สิ่งใด ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือทำให้บุคคลได้ประโยชน์จากการกระทำสิ่งเหล่านั้น

2.5 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558 ขอบเขตการใช้บังคับกฎหมาย

พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับวันที่ 20 สิงหาคม 2558 ใช้บังคับกับทุกหอพักที่มีผู้พักเป็นนักเรียน/นักศึกษา (ตั้งแต่1คนขึ้นไป) ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาไม่สูงกว่าปริญญาตรี และมีอายุไม่เกิน25 ปี โดยเรียกเก็บค่าเช่า

2.5.1 ลักษณะหอพักมี 2 แบบ (มาตรา 4)หอพักสถานศึกษา คือ หอพักที่ผู้ประกอบการหอพักเป็นสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์ การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัยหน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

หอพักเอกชน คือ หอพักที่ผู้ประกอบการหอพักเป็นบุคคลทั่วไปซึ่งไม่ใช่สถานศึกษาประเภทหอพัก มี 2 ประเภท ได้แก่ (มาตรา 8) หอพักชาย หอพักหญิง

2.5.2 คุณสมบัติ และหน้าที่ผู้ประกอบการหอพักสถานศึกษา สถานศึกษาใดประสงค์จะประกอบกิจการหอพักต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกระทรวง (มาตรา 27) หอพักสถานศึกษาที่จะได้รับใบอนุญาตต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- 1) ชื่อและประเภทของหอพัก
- 2) สถานที่ตั้ง สิ่งแวดล้อม และสุขลักษณะของหอพัก
- 3) ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องส้วม
- 4) สถานที่สำหรับรับประทานอาหารหรือต้อนรับผู้เยี่ยมชม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นสำหรับผู้พัก

- 5) ระบบสาธารณูปโภคและระบบการรักษาความปลอดภัย

2.5.3 คุณสมบัติและหน้าที่ผู้ประกอบการหอพักหอพักเอกชน

- 1) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- 2) เป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า20 ปีบริบูรณ์
- 3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ

สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันหรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

7) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักในระยะเวลา 5 ปีก่อนขอรับใบอนุญาต

8) ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วน หรือนิติบุคคลผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวตามข้างต้น เช่นกัน

2.5.4 ผู้ประกอบการหอพัก และผู้จัดการหอพักมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1) ดูแลรักษาสภาพของหอพักให้มีความมั่นคงแข็งแรงและมีระบบการป้องกันอัคคีภัยให้เป็นไป ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

2) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของหอพักให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

3) จัดให้มียาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นไว้ในหอพักเพื่อให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้พักที่เจ็บป่วย

4) จัดให้มีแผนผังแสดงทางหนีไฟในแต่ละชั้นของหอพักและห้องพักทุกห้องและป้ายทางออกฉุกเฉินไว้ในแต่ละชั้นของหอพัก

5) ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใด ๆ ขึ้น และอาจมีผลกระทบต่อผู้พัก

2.5.5 คุณสมบัติและหน้าที่ผู้จัดการหอพักสถานศึกษา และหอพักเอกชน

1) ผู้จัดการหอพักสถานศึกษา และผู้จัดการหอพักเอกชน จะต้องมามีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ประกอบการหอพัก (มาตรา 50, 51) แต่ผู้จัดการหอพักที่จะขอรับใบอนุญาตจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์

2) ผู้จัดการหอพักมีหน้าที่ควบคุม ดูแลหอพัก ในกรณีที่ผู้จัดการหอพักไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ผู้ประกอบการหอพักแต่งตั้งผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน (มาตรา 48)

3) ผู้จัดการหอพักสถานศึกษา ต้องได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษาโดยผู้ประกอบการหอพักสถานศึกษาต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการหอพัก (มาตรา 49)

4) ผู้จัดการหอพักเอกชนต้องแสดงใบอนุญาตผู้จัดการหอพักไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่าย ณ.หอพักนั้น (มาตรา 53)

5) ผู้จัดการหอพักสถานศึกษา และหอพักเอกชน ต้องจัดทำทะเบียนผู้พักแต่ละราย และส่งให้แก่นายทะเบียนทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่มีการทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าสิ้นสุดลง (มาตรา 63)

2.5.6 การจัดทำสัญญาเช่า การเรียกเก็บเงินค่าเช่าล่วงหน้า และการเรียกเก็บเงินประกัน ผู้ประกอบการหอพัก ต้องทำสัญญาเช่าเป็นหนังสือระหว่างผู้ประกอบการหอพัก และผู้เช่าพักตามแบบที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด มีรายการดังต่อไปนี้ (มาตรา 9)

- 1) ชื่อและที่อยู่ของผู้ประกอบการหอพักและผู้พัก
- 2) วันที่ทำสัญญา
- 3) ระยะเวลาที่เช่าพักต้องไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษาหรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ ประกาศ
- 4) ความยินยอมของผู้ปกครองในกรณีที่ผู้พักเป็นผู้เยาว์

2.5.7 อายุของใบอนุญาตและการเลิกกิจการ

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักเอกชน ให้มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 37)

2) ใบอนุญาตผู้จัดการหอพักเอกชนให้มีอายุ 2 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 52) การขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขออนุญาตก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นสุด เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่อใบอนุญาต

3) ใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักสถานศึกษา สิ้นผลเมื่อผู้ประกอบการหอพักถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานศึกษาหรือเลิกกิจการไป

4) ผู้ประกอบการหอพักเอกชนที่เป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลให้ใบอนุญาตสิ้นอายุ นับแต่วันที่มีการเลิกห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลนั้นสิ้นสภาพ และให้ผู้ชำระบัญชีของผู้ประกอบการคืนเงินค่าเช่าล่วงหน้า หรือเงินประกันแล้วแต่กรณีให้แก่ผู้พักตามจำนวนที่เหลืออยู่หลังจากหักเป็นค่าเช่าหรือค่าเสียหาย (มาตรา 40)

5) ผู้ประกอบการหอพักต้องแจ้งให้ผู้พักทราบถึงเหตุที่จะเลิกกิจการหอพัก ประกอบกับคืนเงินค่าเช่าล่วงหน้า หรือเงินประกันแล้วแต่กรณีให้แก่ผู้พักให้แล้วเสร็จ และยื่นคำขอเลิกกิจการต่อนายทะเบียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 90 วันก่อนวันเลิกประกอบกิจการ (มาตรา 46)

2.5.8 การโอนใบอนุญาต

1) การโอนใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักสถานศึกษา ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน และต้องโอนให้แก่สถานศึกษาด้วยกันเท่านั้น และผู้รับโอนใบอนุญาตต้องรับโอนทั้งสิทธิและหน้าที่ที่ผู้ประกอบการหอพักเดิมมีต่อผู้พัก (มาตรา 31)

2) การโอนใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักเอกชน ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนและการโอนใบอนุญาตต้องโอนให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 35 หรือสถานศึกษา ในกรณีที่โอนใบอนุญาตให้แก่สถานศึกษา ให้นายทะเบียนเปลี่ยนใบอนุญาตของหอพักดังกล่าวเป็นใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักสถานศึกษา (มาตรา 38)

2.5.9 สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนหอพักเอกชนที่ได้รับประกาศเกียรติคุณจากคณะกรรมการอาจได้รับสิทธิประโยชน์และการสนับสนุน (มาตรา 41) ดังต่อไปนี้

1) สิทธิที่จะได้รับลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษ จากการประกอบกิจการหอพักโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

2) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกันทั้งนี้ตามที่กฎหมายว่าด้วยภาษานั้น

3) การสนับสนุนด้านการเงินหรือวัสดุอุปกรณ์

4) การสนับสนุนด้านอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการประกาศเกียรติคุณ และได้รับการสนับสนุนตาม (3) และ (4) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.5.10 พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือนายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการหอพักได้เมื่อปรากฏเหตุ ดังนี้ (มาตรา 65 มาตรา 70)

1) หอพักไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 28 และมาตรา 34 ภายหลังจากการได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหอพัก

2) ผู้ประกอบการหอพักขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 35

3) เข้าไปในหอพักเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

4) เข้าไปในหอพัก หรือเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการประกอบกิจการหอพัก โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องเข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเท่านั้น และต้องไม่กระทำการอันเป็นการรบกวน หรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้พัก หรือผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในสถานที่นั้น และต้องแสดงบัตรประจำตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

5) เรียกผู้ประกอบการหอพัก ผู้จัดการหอพัก หรือบุคคลที่ทำงานในหอพักมาให้ ถ้อยคำ หรือชี้แจง หรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการหอพัก

2.5.11 บทกำหนดโทษและปรับสำหรับผู้ฝ่าฝืน

1) หอพักที่ไม่ได้ขออนุญาต หรือไม่แจ้งทะเบียน และใช้คำว่า “หอพัก” ในสถานที่ของตนโดยไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการหอพัก ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท และปรับอีกวันละไม่เกิน 5,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 76)

2) สถานศึกษาใดฝ่าฝืนประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท และปรับอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 81)

3) ผู้ใดประกอบกิจการหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 82)

4) ถ้าผู้ประกอบการหอพัก และผู้จัดการหอพักฝ่าฝืน ในกรณีดังต่อไปนี้

4.1 รับผู้พักที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ชาย-หญิง ปะปนกันในหอพัก จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 77)

4.2 ไม่จัดทำสัญญาเช่าเป็นหนังสือ ซึ่งมีรายการตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน 50,000 บาท (มาตรา 78)

4.3 เรียกเก็บเงินค่าเช่าล่วงหน้าหรือเงินประกันเกินอัตรา หรือไม่นำเงินค่าเช่าล่วงหน้าหักเป็นค่าเช่า ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 79)

4.4 ไม่คืนค่าเช่าล่วงหน้าหรือเงินประกันให้แก่ผู้พักตามหลักเกณฑ์และระยะเวลา ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท และปรับอีกวันละไม่เกิน 1,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 80)

4.5 รับผู้พักที่ไม่ใช่ นักเรียน/นักศึกษา ปะปนกับผู้พักที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาในหอพักเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 83)

4.6 ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ หอพักนั้น หรือในกรณีใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย และไม่แจ้งต่อนายทะเบียนภายใน 15 วัน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 84)

4.7 คัดแปลงหอพัก โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 85)

4.8 เปลี่ยนชื่อหรือประเภทหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท และปรับอีกวันละไม่เกิน 2,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 86)

4.9 ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้จัดการหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 88)

4.10 ไม่จัดให้มีการประกันภัยเพื่อคุ้มครองชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้พักตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300,000 บาท (มาตรา 90)

4.11 ไม่มีระเบียบหอพัก หรือไม่มีป้ายหอพัก ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท (มาตรา 91)

4.12 ขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ (มาตรา 93)

2.5.12 คณะกรรมการเปรียบเทียบค่าปรับ

1) บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 95)

2) คณะกรรมการเปรียบเทียบประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 96) สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ
2. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ
3. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็น

กรรมการและเลขานุการ

ในเขตจังหวัดอื่นๆ ประกอบด้วย

1. อัยการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
2. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นกรรมการ
3. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกรรมการและ

เลขานุการ

2.5.13 คณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพักระดับจังหวัด (มาตรา 23) มีดังนี้

1) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก ในเรื่องการค้าเนินการเกี่ยวกับนโยบาย แผนงานมาตรการ และการจัดระเบียบหอพัก

2) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก ในเรื่องการใช้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีแก่หอพักที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณตามพระราชบัญญัตินี้

3) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก ในเรื่องเกี่ยวกับการประกาศเกียรติคุณหอพัก และการให้การสนับสนุนแก่หอพักที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ

4) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก ในการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหอพักตามพระราชบัญญัตินี้

5) ติดตามประเมินผล และตรวจสอบประสิทธิภาพในการบังคับใช้และเสนอแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพักหรือดำเนินการอื่นใด ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพักมอบหมาย

2.5.14 คณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพักจังหวัด ประกอบด้วย

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
- 2) ปลัดจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ
- 3) พัฒนาการจังหวัด เป็นกรรมการ
- 4) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นกรรมการ
- 5) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นกรรมการ
- 6) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเป็นกรรมการ
- 7) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการ
- 8) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ
- 9) ท้องถิ่นจังหวัดเป็นกรรมการ และเลขานุการ
- 10) ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดไม่เกิน 2 คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

2.5.15 อำนาจในการรักษาการ และกำกับดูแล ตามพระราชบัญญัติฯ (มาตรา 5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตรา ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมกับออกประกาศกำหนดแบบบัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่

2.5.16 การเปรียบเทียบระหว่าง พ.ร.บ. หอพัก 2507 และ พ.ร.บ. หอพัก ปี 2558

1) พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2507 ไม่มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก ส่วน พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ.2558 มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก ที่จะเสนอความเห็นชอบเกี่ยวกับ

นโยบาย แผนงาน มาตรการ และการจัดระเบียบหอพักรวมทั้งการเสนอความเห็นในการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี และเรื่องอื่นๆ ต่อคณะรัฐมนตรี

2) พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2507 บังคับให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนกับกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ และในต่างจังหวัดให้ไปจดทะเบียนหอพักกับสำนักงานพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ส่วน พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2558 กฎหมายบังคับให้ไปจดทะเบียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง

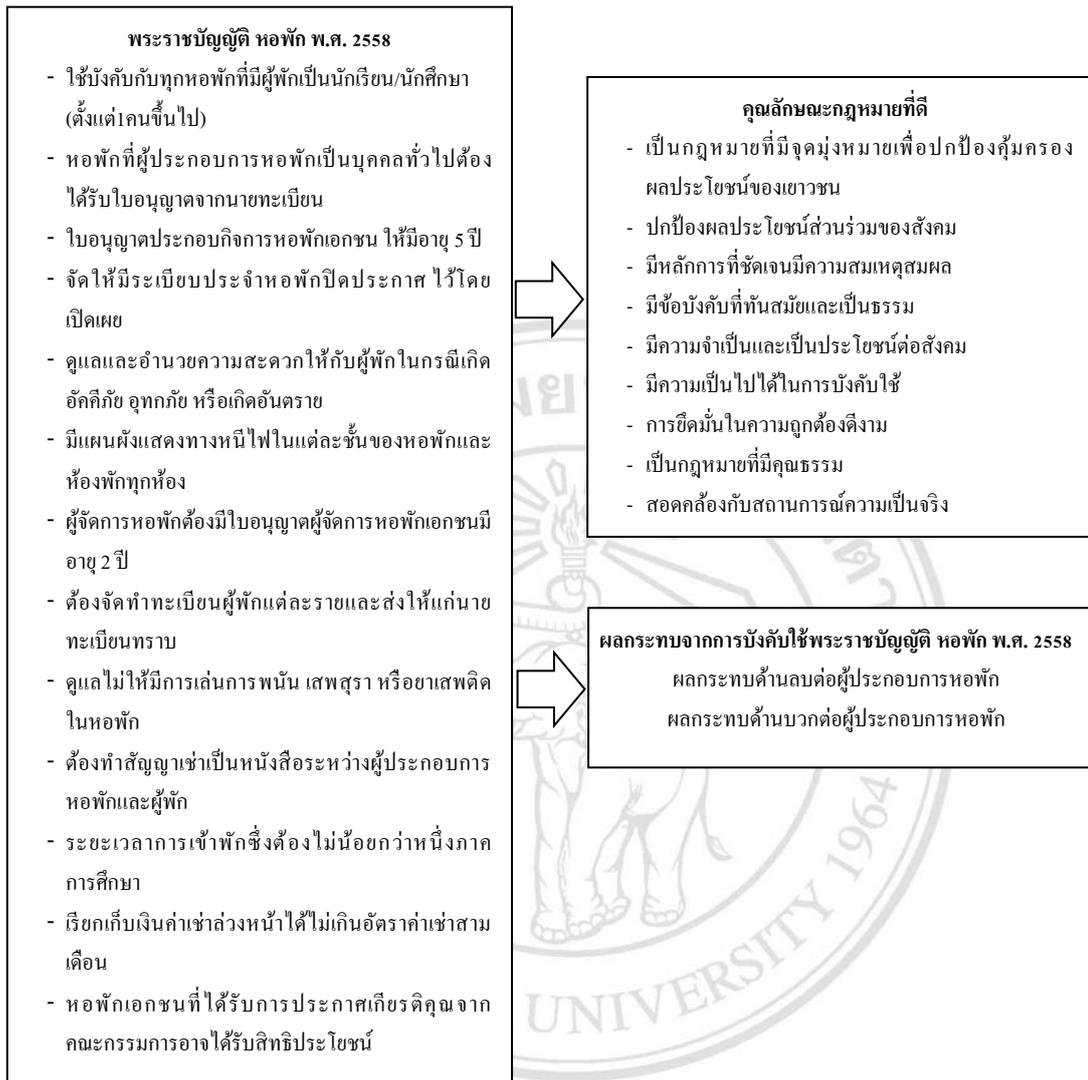
3) พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2507 ผู้ประกอบการรายใดรับนักเรียน นักศึกษาเข้าพักอาศัยตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ต้องมาจดทะเบียนหอพักตามระเบียบส่วนพ.ร.บ. หอพัก พ.ศ.2558 กำหนดให้ผู้ประกอบการรายใดรับนักเรียน นักศึกษาเข้าพักอาศัยตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ต้องมาจดทะเบียนหอพัก พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2507 มีบทลงโทษสูงสุดกับสถานประกอบการหอพักที่กระทำผิดเพียงจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ส่วนพ.ร.บ.หอพัก พ.ศ.2558 บทลงโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 1 ปี (ม.77) ปรับ100,000 บาท กับสถานประกอบการหอพัก ที่ไม่จดทะเบียน และปรับเป็นรายวันๆ ละ 10,000 บาท และถ้ายังฝ่าฝืนอยู่จะมีบทลงโทษปรับสูงสุด300,000บาท (ม.85) หากผู้ประกอบการยังไม่จัดให้มีการประกันภัย เพื่อคุ้มครองชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้พักตามกำหนด

4) พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2507 ไม่มีสิทธิประโยชน์ให้กับสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานหอพักส่วนพ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2558 (ม.41) หอพักที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณ อาจได้รับมีสิทธิประโยชน์และการสนับสนุน ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษหรือลดหย่อน และหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนภาษีที่ดิน ภาษีป้าย หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ก็จะได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน หรือวัสดุ หรือ ด้านอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.5.17 อัตราค่าธรรมเนียม

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการหอพัก	ฉบับละ	5,000	บาท
2) ใบอนุญาตผู้จัดการหอพัก	ฉบับละ	1,000	บาท
3) การต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการหอพัก	ฉบับละ	2,500	บาท
4) การโอนใบอนุญาตประกอบกิจการหอพัก	ฉบับละ	5,000	บาท
5) การต่ออายุใบอนุญาตผู้จัดการหอพัก	ฉบับละ	500	บาท
6) ใบแทนใบอนุญาตประกอบกิจการหอพัก	ฉบับละ	200	บาท
7) ใบแทนใบอนุญาตผู้จัดการหอพัก	ฉบับละ	100	บาท

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © 2019 by Chiang Mai University
 All rights reserved